

29 september 2024

God liefhebben boven alles, en je naaste als jezelf.

Mattheüs 22

Een opa gaat sterven. Hij wil zo graag naar oma, maar hij durft niet. Dan zouden ze namelijk de behandeling moeten stoppen. En dat mag niet, want elke zondag heeft hij in de kerk gehoord: Gij zult niet doodslaan. Op zondag zijn je vriendjes buiten aan het spelen. Jij moet binnen blijven. Want: Gedenk de sabbatdag. Iemand zit gevangen in een verschrikkelijke relatie, maar: Gij zult niet echtbreken. Wat gaat hier nou mis?

Er komt een wetgeleerde bij Jezus. Die heeft er vast verstand van. Meer dan Jezus, denkt hijzelf ook. Hij wil Jezus ondervragen (zo staat het er in het Grieks). Een hoofdstuk eerder had Jezus er nog eens op gehint dat Hij de Zoon van God is, die gedood zal gaan worden (21:37-39). De wetgeleerde stelt Jezus op de proef over het grote gebod. Als Jezus het enig juiste antwoord gaat geven: dat gebod is GóD liefhebben boven alles – dan is het zonneklaar dat Jézus dus niet aanbeden hoeft te worden. En ja zeg, Jezus geeft het correcte antwoord! Dit is het eerste en grote gebod. Maar dan in één adem door, het twééde daaraan gelijk is: je naaste liefhebben als jezelf. Wiskundig en juridisch gezien kan dit niet. Maar wie wordt hier nu ontmaskerd? Jezus? Of toch de wetgeleerde? Jezus kaatst de bal en ondervraagt hem op het punt van zijn verticale vroomheid. Bij Jezus gaat het om God én mens, in Hem ontmoet je beide. Het gebod om je naaste lief te hebben vind je al bij Mozes. Alleen is het in Israël nooit een hoofdgebod geworden.

Als je God wilt liefhebben boven alles – dat is geweldig, echt – maar als het bij jou gaat ten koste van je naaste, dan heb je ook de God-van-je-naaste niet echt lief. Johannes schrijft in zijn eerste brief: Als je niet houdt van mensen die je om je heen ziet, kun je ook niet houden van God, die je niet ziet (4:20).

De wetgeleerde leest het gebod 'niet vals getuigen' zónder de toevoeging 'tegen je naaste'! Hij is bereid zijn naaste te slopen met het gebod in de hand, want de waarheid moet altijd en overal gezegd worden!

"Jullie bundelen alle voorschriften tot een zware last en leggen die de mensen op de schouders", zegt Jezus een hoofdstuk verder, "terwijl je er zelf geen vinger naar uitsteekt!" (23:4) Deze uitspraak krijgt een extra lading doordat Jezus zelf precies het tegenovergestelde doet: de lasten van de mensen op zich nemen. Jezus hangt de hele wet en de profeten aan de twee hoofdgeboden: God en je naaste liefhebben. De wetgeleerden hangen hun naaste op aan de wet...

Toen opa wilde gaan sterven – wie berokkende hij daar kwaad mee? (Rom.13:10)

Iemand heeft moeite met ouders die in de opvoeding grote schade veroorzaakt hebben – wie overtreedt hier het gebod?

Jezus stelt ons hier voor de keus: of je gaat voor een wetgeleerde uitleg van de wet, of voor de invulling die Hij eraan geeft.

Nadat Jakobus in zijn brief geattendeerd heeft op het gebod je naaste lief te hebben als jezelf, vervolgt hij: Onbarmhartig zal het oordeel zijn over wie geen barmhartigheid heeft bewezen. Maar de barmhartigheid overwint het oordeel (2:13).

Gesprekspunten.

1. Hoe verhouden die twee zich bij jou: verticale en horizontale liefde?
Bij ons allemaal staat één van deze twee geboden toch altijd boven het andere. Wat vind je van deze stelling?
2. Vind je Mattheüs 23 passen bij Jezus? Waarom gaat Hij daar zo tekeer en tegen wie of wat eigenlijk precies?
3. In Rom.13 schrijft Paulus dat de hele wet in dit woord vervuld is: 'Heb je naaste lief als jezelf. Oftewel: De liefde berokkent de naaste geen kwaad.' Soms vraag je je af of iets mag van God. Wat levert deze gouden regel je dan op?
4. Jakobus attendeert op barmhartigheid in verband met naastenliefde. Vind jij barmhartigheid een karakterding?
5. Wat betekent het voor jou dat in Jezus God-en-mens in alle opzichten bij elkaar komen? Hou het kort...;